

Datum:	20-01-2013(wk3) 09.30
	Zoetermeer
Votum / zegengroet	
Openingslied	Gez. 70 : 1 - 3
wet	zondag 41 p. 618
Lied na de wet	Psalm 19 : 5
Gebed om opening Gods Woord	
Kinderlied	LB 434 : 1 en 2
1e schriftlezing	Jakobus 2 : 1 - 13
Lied na de schriftlezing 1	Opw. 59
2e schriftlezing	Jakobus 2 : 14 - 26
Lied na de schriftlezing 2	Gezang 3 : 1 - 3
Tekst	Jakobus 2 : 12-14
Preek	
Amenlied na de Preek	Gezang 22 : 1 - 4
Gebed over Preek en Voorbeden	
Slotzang	
Zegen De Heer zegent u en beschermt u, Hij kijkt u welwillend aan en is u genadig, Hij heeft u lief en geeft u vrede	Gezang 141 : 1 - 3

Een echt geloof:

Hoe echt is mijn geloof?

Denk je over die vraag wel eens na? Is mijn geloof wel echt?

Afgelopen vrijdag en zaterdag zijn we met een groep jeugdleiders naar de jeugdleidersconferentie geweest in Lunteren. Heel bemoedigend. Ruim vijfhonderd enthousiaste mensen die een deel van hun tijd en energie willen besteden aan het geven van catechisatie of het leiden van een bijbelkring of zoiets.

Wat krijg je daar allemaal mee? Veel over de jeugd en de jeugdcultuur. En over de vraag hoe je iets kunt betekenen voor de ontwikkeling van het geloof van jongeren.

En wat is dan een heel belangrijk advies? Zorg dat je echt bent en authentiek. Een herkenbare gelovige, inclusief de vragen waar je het zelf moeilijk mee hebt.

En na afloop praat je daarover nog lang door met elkaar.

En de vragen waar je niet omheen kunt zijn dan: "Ben ik dat? Heb ik dat te bieden? Is mijn geloof wel echt? Wat krijgen de jongeren daarvan mee?"

En, wanneer je geen jongerenwerker bent, maar gewoon ouder, zeg maar, dan staat precies dezelfde vraag centraal. Hoe echt is mijn geloof?

Want we spraken over jongelui die inmiddels ook op een leeftijd zijn dat je niet alles zomaar aanneemt. Die zich afvragen: Wat vind ik er zelf eigenlijk van?

Ik ben de vanzelfsprekendheid voorbij, ik moet allerlei keuzes maken een moeilijke vragen onder ogen zien. Wat heb ik dan aan mijn geloof? Is dat wel echt?

Is het allemaal wel echt waar? En wil er ook echt iets mee?

Heb ik er echt iets aan?

Sommige jongeren hebben inmiddels belijdenis van hun geloof afgelegd. Maar daarvan zijn de vragen niet kleiner geworden. Er is een soort harde kern overgebleven waarop ze terugvallen. Ik geloof dat God bestaat, ik geloof dat Jezus mijn verlosser is.

En dan nu. Wat ga ik er in mijn leven mee doen?

Soms komen ze tot de ontdekking dat het geloof een heel bescheiden plekje op de achtergrond heeft, totdat er echt spannende vragen komen.

Van vrienden die niet geloven, of op een heel andere manier.

Of omdat ze een relatie krijgen met iemand die niet in de kerk is opgegroeid.

En dan dringt zich de vraag op: is mijn geloof wel echt, is het wel bruikbaar, wat heb ik er aan en wat ga ik er mee doen.

Iets vergelijkbaars kan me overkomen wanneer ik als dominee op bezoek ga bij een wijkkring of een andere bijbelstudievereniging. Gemiddeld genomen is daar meer kennis van de Bijbel en ook meer levenservaring. Je kunt onder de indruk zijn van de diepgang van de discussie en de feitenkennis. We zijn de "Naam en Feit generatie" en we weten nog verbanden te leggen ook.

Maar als dominee stel ik me, hardop of in gedachten, tevens de vraag: Is hier sprake van echt geloof? Om die vraag kan ik als dominee natuurlijk niet heen. Het behoort bij mijn ambt om te waken over jullie zielen. Dat geldt trouwens ook voor de ouderlingen en diakenen. En dat gaat gelden voor de huiskringen, wanneer we daarin een plaats geven aan onderling pastoraat en diaconaat. Is ons geloof wel echt? Menen wij wat we zeggen?

Deze vraag is volkomen op zijn plaats. Jakobus houdt ons dat in zijn brief op allerlei manieren voor: toets jezelf en toets je geloof. "Wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven maar hij handelt er niet naar, zou dat geloof hem soms redden?" En even verder: geloof zonder daden is nutteloos. En als klap op de vuurpijl: "het geloof zonder daden is dood."

Volop reden dus om je vanmorgen (en op andere momenten) af te vragen: Hoe echt is mijn geloof? Is het levend en dient het ergens toe, of is het nutteloos en dood.

Niet alleen alleen mooie woorden

Een echt geloof bestaat niet alleen uit mooie woorden
Dat is een eerste test voor de echtheid van je geloof. Kom ik verder dan mooie woorden

Jakobus geeft daarvan een heel schrijnend voorbeeld in vers 15.

Wil je dat voorbeeld een beetje omzetten naar onze eigen tijd, dan kun je denken aan het volgende. Een wijkouderling komt op huisbezoek en heeft het al binnen 5 minuten onaangenaam koud. Tot zijn verrassing krijgt hij geen koffie aangeboden, en hij kan

zijn handen dus ook niet even warmen aan een lekkere hete mok.

Hij slaat met stijve vingers de Bijbel open en leest een mooie Psalm over de Gunstbewijzen des Heren. Dat wij niet omgekomen zijn.

Daar praat hij vervolgens een halfuur over vol en dan staat hij met stramme knieën op uit zijn stoel. Hij vindt al met al maar een vreemd huisbezoek en in de gang heeft hij nog een paar goede adviezen, aan zijn bejaarde zuster: "Ik zou de kachel wat hoger zetten als ik u was. En, voor het slapen gaan een lekker glas warme melk. Dat deed mijn oma ook altijd."

En weet je wat nu zo pijnlijk is? Dat die ouderling op zich een prima advies geeft, maar dat de ander er echt niets mee kan. Het zijn goede woorden, die nooit in daden kunnen worden omgezet, zolang het gas en de elektriciteit zijn afgesloten. En zolang er geen geld is voor de boodschappen.

Met dit voorbeeld van Jakobus kun je heel direct aan de slag gaan en dan neem je jezelf voor om mensen niet alleen het goede toe te wensen maar ook echt iets voor ze te doen. Daar is niets mis mee, natuurlijk.

Maar realiseer je dat Jakobus het gebruikt als een voorbeeld, om aan te geven wat de essentie is van een dood geloof. Geloof is dood wanneer het in woorden blijft hangen en wanneer je vanuit je geloof niet verandert in een liefdevolle naaste.

En laten we ons realiseren hoe gemakkelijk geloof inderdaad in woorden blijft hangen. Of voortdurend blijft draaien om jezelf. Dat laatste zou zelfs kunnen komen omdat je te selectief naar de Catechismus hebt geluisterd.

Daarin wordt de vraag gesteld: "Wat is een waar geloof?" Niet omdat dat zo'n interessant theoretisch onderwerp is, dat "Ware Geloof". Neen, de catechismus is een heel persoonlijk boek en ook in deze vraag gaat het om mijn persoonlijke geloof, en mijn geloofszekerheid. Wanneer je bij de Heidelbergse Catechismus bent opgegroeid dat ben je wellicht vertrouwd met het antwoord dat daar wordt gegeven. Laten we het er voor de zekerheid even bijpakken. (blz. 589 van het kerkboek).

Het antwoord bevat twee elementen:

a) zeker weten dat de Bijbel betrouwbaar is, en

b) een vast vertrouwen dat ook aan mij vergeving van zonden is gegeven, uit genade.

Een voluit Bijbels antwoord, onderbouwd met ruim 30 bijbelteksten. En daarin ontbreekt Jakobus 2.

De catechismus maakt dat in deel drie goed, door daar, in het hoofdstuk over onze dankbaarheid, de wet te behandelen. Maar toch.

Als je selectief leest en selectief onthoudt, blijft deze definitie van het ware geloof hangen.

Ik geloof dat de Bijbel waar is, en ik geloof dat Jezus voor mijn zonden is gestorven.

Mooie woorden en ware woorden. Maar de vraag blijft: ga ik er ook nog iets mee doen?

maar liefdevolle daden

Een waar geloof leidt tot liefdevolle daden

Door mijn geloof wordt ik een barmhartig mens.

Om dit punt te maken komt Jakobus opnieuw met een scherp voorbeeld.

Lees maar mee in vers 19: "U gelooft dat God de enige is?

Dat geloven de demonen ook en zij sidderen."

Besef dat Jakobus hier een voorbeeld geeft dat zijn lezers uit het hart gegrepen is.

Zijn lezers zijn de twaalf stammen van Israël.

Ze leefden in de verstrooiing, dat wel, maar Jakobus spreekt ze aan met hun erenaam: de stammen van Israël. De stammen naar Gods naam genoemd.

Toen ze lang geleden nog leefden in de woestijn kregen ze het grote gebod mee: Hoor Israel. de Here is een! "Sjema Israel!" Dit gebod droegen ze letterlijk bij zich, in een kokertje om hun hals, en het sierde de deurposten van de huizen die ze in Jeruzalem hadden moeten achterlaten. Het was de hoeksteen van hun geloof en dat droegen ze nog steeds met zich mee, nu ze Jezus volgden. Ze waren geen blinde heidenen, die een stripboek vol goden vereerden. Zij waren geen vage praters die "geloofden dat er wel iets is". Zij vereerden de enige ware God.

"Oh ja?" zegt Jakobus "En wat ga je er mee doen?"

De demonen sidderen. Dat is geen liefdevolle daad, dat is pure angst, maar het besef dat God de enige is en de machtige, dat jaagt ze tenminste nog de stuipen op het lijf.

Stel je voor dat Jakobus de gereformeerde Kerk van Zoetermeer binnenloopt, of jou huiskring. Hij hoort het gesprek een tijdje aan en zegt: Geloof je in de drie-eenheid? Geloof je in het verbond? Geloof je in de opstanding? In de wederkomst van Christus? Dat geloven de demonen ook, en zij sidderen.

Geloof je in de vergeving van jou zonden op grond van Jezus bloed? Dat gelooft de Satan ook, en hij doet dus zijn uiterste best om je van Jezus los te weken. Hij is de lachende derde als jou geloof in woorden blijft hangen. Dat soort bijbelkringen, daar kijkt de Satan elke week naar uit.

Het is niet voor niets dat Jakobus zo fel is. Hij ziet het bij zijn lezers letterlijk gebeuren.

In vers 6 lezen we: U behandelt arme mensen met minachting.

In vers 2 was het nog een voorbeeld: Stel, ...

Als je dat leest denk je:

Nee zeg, dat geloof je toch niet, dat in onze samenkomsten de patsers worden voorgetrokken. Zo ben ik niet en zo zijn we in onze wijk niet. Maar in vers 6 komt het hoge woord er uit. U behandelt armen mensen met minachting en dat haalt je complete geloof onderuit.

Laten we ons toetsen aan deze woorden.

Waar zit onze minachting? Minachten

wij arme mensen nog steeds, bijvoorbeeld door overdreven waardering voor bezit en welstand? Of minachten we mensen met een gering snapvermogen, doordat we graag dure woorden gebruiken in de kerk? Minachten we kinderen door over hun hoofden heen te praten, minachten we ouderen, door een overdreven aandacht voor jong zijn en sportief?

We worden hier opgeroepen om “het koninklijke gebod te volbrengen dat de schrift geeft: Heb uw naaste lief als u zelf.” Dat is de ziel van de wet, en het kloppend hart van een levend geloof. Dat is de volmaakte wet, waaraan wij ons geloof toetsen. Stel jezelf steeds weer de vraag: ”Ben ik een barmhartig mens?” Want barmhartigheid overwint het oordeel.

en bevrijding van de zonde

Het echte geloof, dat niet in woorden blijft hangen, is tenslotte: de bevrijding van de zonde
Het echte geloof, dat zich bewijst in liefdevolle daden, overwint het oordeel

Om zijn woorden kracht bij te zetten barst Jakobus in vers 20 los: “Dwaas!, wilt u een bewijs dat geloof zonder daden nutteloos is”

“Dwaas!” Dat is ferme taal. Je merkt dat Jakobus hier echt in vuur en vlam staat om zijn standpunt als een Bijbelse waarheid te verdedigen.

Hij gebruikt niet alleen een heftige term voor zijn denkbeeldige tegenspreker, maar ook een mooie woordspeling. In het Nederlands zou je diezelfde woordspeling maken wanneer je zegt: het geloof zonder de werken is werkloos. Het blijft zonder effect.

Jakobus toont aan de hand van Abraham en Rachab aan, dat het geloof zich uit in daden. Daden waarin je afziet van jezelf en je leven voor een ander inzet.

Abraham was voor de twaalf stammen van Israël natuurlijk een uitgesproken voorbeeld figuur. Het toonbeeld van een hechte relatie met God. Zijn hechte relatie met God bleef niet hangen in bewondering. Hij geloofde God en deed wat God vroeg. Volkomen vertrouwend op Gods oordeel. Uit zijn gehoorzaamheid waren ze letterlijk allemaal voortgekomen. Izaak werd gespaard en in hem het hele volk dat nog geboren moest worden.

Rachab was een voorbeeld dat God op precies dezelfde manier de heidenen kon redden. De hoer Rachab geloofde dat de God van Israël machtig was en zij sidderde. Maar daar liet ze het niet bij. Ze was deze God meer gehoorzaam dan haar eigen koning. En daarmee redde ze zichzelf, en speelde ook een sleutelrol bij Israëls verovering van het beloofde land.

Geloven en doen, ze horen bij elkaar en ze horen bij de mens als de kroon op de schepping. Je zou je kunnen afvragen wat er van deze aarde terecht was gekomen wanneer God gerust had op de zesde dag, nadat de laatste dieren waren geschapen. Een volmaakte wereld met prachtige planten en dieren die keurig hun instinct zouden volgen. Maar dat heeft God niet gewild.

Op dat punt in de schepping rustte hij niet maar zei: Laat ons mensen maken, naar ons evenbeeld. Heersende wezens, die boven de rest van de schepping uitstijgen. Die hun eigen keuzes kunnen maken en op eigen niveau creatief kunnen omgaan met de schepping. Die nieuwe dingen kunnen doen en maken. Die ons niet automatisch dienen, maar uit eigen keus. Die ons met ons hele hart kunnen liefhebben in die in liefde naar elkaar kunnen omzien. Dan pas is de schepping compleet.

Besef dat ook de zondeval een daad was. De mens hield niet op te geloven in het bestaan van God, of in zijn eigenschappen. De zondeval hield in dat de mens niet langer *gehoorzaam* was maar deed wat God verboden had. En zo kwamen de dood en de vijandschap deze wereld binnen.

Wanneer Jezus Christus, onze glorierijke Heer, dan ingrijpt en ons uit deze misere redt, dan overwint hij zowel de dood als de vijandschap.

De dood en de Satan hebben geen zeggenschap meer over ons. Christus bevrijdt ons van de dood, maar ook van de macht van het kwade. In hem geloven, betekent de je hem gehoorzaam volgt. Zijn volmaakte wet bevrijdt van zelfzucht, van hoogmoed, en al die andere heersers, die naastenliefde in de weg staan.

Sta zo in deze wereld. Als een volmaakt en bevrijd mens.

En toon door je daden aan, dat je werkelijk gelooft in Christus, die de overwinning voor jou heeft behaald.

Amen.

Verwerkingsvragen

1.

In de eerste “move” van de preek (zo heet dat tegenwoordig, vroeger bestond een preek vaak uit “punten”, tegenwoordig uit “moves”) wordt de vraag aan de orde gesteld of je geloof wel echt is. “Wij hebben kennis over de inhoud van de Bijbel, **maar menen wij ook wat we zeggen**”. Dat is een vraag die je ook op de huiskring met elkaar kunt bespreken.

Dat kan in twee stappen

Eerst de vraag hoe je tegen de bijbel aankijkt.

Hoe werkelijk zijn de Bijbelse feiten voor je?

Beschouw je de Bijbel als een ooggetuigenverslag, ongeveer zoals een krant of een documentaire? Of is de Bijbel eerder een verhalenboek, waarbij de verhalen wel mooi en inspirerend zijn, maar eigenlijk losstaan van je historisch besef.

En daarna de vraag of de Bijbel ook daadwerkelijk invloed heeft op je gedrag en je opvattingen.

Dat kun je bijvoorbeeld doen door een aantal voorbeeld op te schrijven van dingen die je doet (of juist laat) omdat je Jezus wilt volgen. Of sinds je Jezus volgt.

2.

In de tweede move van de preek wordt het gevaar geschetst dat geloof in woorden blijft hangen, of dat het **geloof heel individualistisch** wordt. Jou persoonlijke zekerheid. Herken je dat tweede risico?

3.

In de derde move noem ik een aantal vormen van **minachting**.

Die kan binnensluipen in de vermomming van (te) veel waardering voor het tegendeel.

Ga eens na welke maatschappelijke waarden je hebt en welke successen je nastreeft. En in hoeverre daar vermomde minachting van het tegendeel in schuil gaat.

Als je het heel openhartig wilt doordenken en bespreken, kun je er nog twee spannende vragen bij stellen.

Welke dingen minacht ik in mijzelf? (Die kunnen namelijk ook de motor zijn achter je streven naar succes) Heb je je ooit gerealiseerd dat je je naasten om exact diezelfde dingen kunt minachten?

En wie herinnert zich concrete momenten binnen de gemeente of de wijkkring, dat hij/zij werd geminacht, of dat zo aanvoelde. Heb je dat ooit gedeeld met iemand? Hebben anderen dat ooit aan je gemerkt, of ben je er mee blijven rondlopen.

4.

Jakobus spreekt over “**de wet die vrijheid geeft**”. Dat klinkt wat tegenstrijdig. Vaak perken wetten en regels onze vrijheid juist in. Hoe kan het dan toch dat Gods wet vrijheid geeft?

En op welke punten ervaar je zelf die bevrijding?